

Sygn. akt I ACa 503/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 maja 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Edyta Jefimko (spr.)

Sędziowie: SA Beata Kozłowska

SO (del.) Dagmara Olczak-Dąbrowska

Protokolant: Karolina Długosz-Żółtowska

po rozpoznaniu w dniu 25 maja 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) z siedzibą w W.

przeciwko L. K. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 14 grudnia 2015 r., sygn. akt XXIV C 432/15

1. ***uchyla zaskarżony wyrok w części oddalającej powództwo o zasądzenie kwoty 2979, 79 zł (dwa tysiące dziewięćset siedemdziesiąt dziewięć złotych siedemdziesiąt dziewięć groszy) i w tym zakresie postępowanie umarza;***
2. ***oddala apelację w pozostałej części.***

Beata Kozłowska Edyta Jefimko Dagmara Olczak – Dąbrowska

I ACa 503/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 14 grudnia 2015 r. wydanym w sprawie z powództwa (...) z siedzibą w W. skierowanego przeciwko L. K. (2) o 78.233,71 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu – Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo.

Powyższy wyrok Sąd Okręgowy wydał na podstawie następujących ustaleń faktycznych i wniosków.

Pozwana L. K. (2) zawarła z (...) S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce dwie umowy. Pierwszą z dnia 18 października 2006 r. o kredyt bezpieczny, na mocy której bank udostępnił pozwanej środki pieniężne w ramach odnawialnego limitu kredytowego w wysokości 49.100 zł zaś pozwana zobowiązała się do zapłaty zadłużenia, opłat i prowizji oraz odsetek według zmiennej stopy procentowej. Drugą umowę karty kredytowej zawarła w dniu 17 października 2007

r., na podstawie której bank wydał pozwanej kartę kredytową wraz z limitem kredytowym w wysokości 10.000 zł natomiast pozwana zobowiązała się do opłacania opłat i prowizji oraz spłaty zadłużenia przy czym bank zastrzegł prawo naliczania odsetek według zmiennej stopy procentowej.

W obydwu umowach L. K. (2) złożyła oświadczenie o poddaniu się, w zakresie roszczeń wynikających z zawartych umów, egzekucji w trybie artykułu 97 ustawy prawo bankowe oraz wyraziła zgodę na wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego do określonych w umowach kwot wraz z odsetkami i kosztami. Pozwana wyraziła również zgodę na dokonanie przez bank przelewów wierzytelności na osoby trzecie oraz na rzecz Towarzystwa Funduszy (...) tworzących fundusze sekurytyzacyjne albo na Fundusz (...) jak również poddała się egzekucji na rzecz Funduszu (...) w przypadku nabycia przez niego wierzytelności. Z dniem 10 kwietnia 2011 r. uległa rozwiązaniu umowa o kredyt bezpieczny, zaś w dniu 18 marca 2011 r. umowa karty kredytowej. W dniu 20 maja 2011 r. bank wystawił bankowy tytuł egzekucyjny z tytułu umowy o kredyt bezpieczny na kwotę 49.147,28 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości 17,9% rocznie od tej kwoty liczonymi dziennie oraz na kwotę 6.166,62 zł z tytułu odsetek umownych za okres od września 2010 r. do maja 2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty oraz z tytułu umowy karty kredytowej na kwotę 9.889,05 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości 9,9% rocznie liczonymi dziennie i na kwotę 692,23 zł wraz z odsetkami umownymi w wyżej wskazanej wysokości za okres od sierpnia 2010 r. do września 2010 r. a także na kwotę 227,25 zł z tytułu naliczonych opłat. W dniu 6 czerwca 2011 r. do Sądu Rejonowego (...) wpłynął wniosek o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu. Postanowieniem z dnia 21 czerwca 2011 r., sygn. akt. I Co 2048/11 Sąd nadał klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu do kwot nieprzekraczających 300.000 zł w przypadku roszczeń z umowy o kredyt bezpieczny i 150.000 zł z tytułu umowy karty kredytowej. W dniu 3 sierpnia 2011 r. bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie wydanego bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Egzekucja ta w dalszym ciągu jest prowadzona przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym (...). W 2011 r. utworzona została instytucja kredytowa pod firmą (...) Spółka Akcyjna, która nabyła wszystkie składniki majątku banku, który następnie został wykreślony z rejestru sądowego. W 2013 r. nastąpiło połączenie w trybie artykułu 492 § 1 punkt 1 k.s.h. (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej - spółki przejmującej z (...) Spółką Akcyjną - spółką przejmowaną. Następnie umową z 8 października 2014 r. (...) Bank wniósł do spółki pod nazwą (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością wkład niepieniężny w postaci wymagalnej wierzytelności wynikającej z umów kredytowych, których stroną był (...) Bank (...) Spółka Akcyjna i do dnia umowy niespłaconych a określonych w wykazie wierzytelności stanowiący załącznik do umowy. Wniesienie aportem odbyło się w formie aktu notarialnego poprzez zmianę umowy spółki komandytowej zawartą w formie aktu notarialnego. W przypadku pozwanej były to numery (...) i (...), które dotyczyły wierzytelności w wysokości 66.594,35 zł wraz z opłatami w wysokości 234 zł oraz wierzytelności w kwocie 11.222,54 zł. W dalszej kolejności (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarła umowę z (...). Była to umowa świadczenia w miejsce wykonania, na podstawie której dokonała przelewu na rzecz funduszu wierzytelności z tytułu umów bankowych przysługujących poprzednio (...) Bank (...) Spółce Akcyjnej opisanej w załączniku do umowy. W dniu 6 listopada 2014 r. powód wystawił wyciąg z ksiąg rachunkowych Funduszu (...), z którego wynika zadłużenie pozwanej na kwotę 66.483,90 zł w związku z umową kredytu bezpiecznego i 11.739,81 zł w związku z umową karty kredytowej, łącznie 78.223,71 zł. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla (...) prowadzi pod sygnaturą (...) postępowanie egzekucyjne przeciwko pozwanej na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego z wniosku wierzyciela (...) S.A. Spółki Akcyjnej Oddział w Polsce zaopatrzonego w klauzulę wykonalności.

Podstawą poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych były dowody z następujących dokumentów: wyciąg z ksiąg funduszu, załączników do umowy zmiany umowy spółki, umowy o świadczenie w miejsce wykonania, umowy o kredyt bezpieczny, umowy karty kredytowej, zaświadczeń o rozwiązaniu tych umów, wniosku o nadanie klauzuli wykonalności, postanowienia o wykreśleniu z rejestru sądowego, bankowego tytułu egzekucyjnego, wyciągu z decyzji Komisji Nadzoru Finansowego, odpisów z rejestrów sądowych, postanowienia Sądu Rejonowego (...) o nadaniu klauzuli wykonalności, wniosku o wszczęciu postępowania egzekucyjnego, notatki urzędowej.

Sąd Okręgowy uznał powództwo za bezzasadne.

Powód dochodził roszczenia, które nabył w drodze cesji wierzytelności, wynikającego z umów o kredyt bezpieczny i kartę kredytową. Termin przedawnienia tego roszczenia, jako związanego z prowadzoną działalnością gospodarczą, zgodnie z art. 118 k.c., wynosi 3 lata. Bieg terminu przedawnienia rozpoczął się od dnia następnego po rozwiązaniu umów: o kredyt bezpieczny i o kartę kredytową, co miało miejsce w dniach: 10 kwietnia 2011 r. i 18 marca 2011 r. Następnie bieg przedawnienia uległ przerwaniu wskutek czynności podejmowanych przez wierzyciela przed sądem i komornikiem sądowym. Zgodnie bowiem z artykułem 123 § 1 k.c. czynność dokonana przez sąd lub organem powołanym do egzekwowania roszczeń, zmierzająca do dochodzenia roszczenia, przerywa bieg przedawnienia. Przerwanie biegu przedawnienia nastąpiło zatem w dniu 6 czerwca 2011 r., gdy do Sądu Rejonowego (...) wpłynął wniosek o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu oraz w dniu 3 sierpnia 2011 r., gdy wierzyciel złożył wniosek o wszczęcie egzekucji wobec pozwanej. Przerwanie biegu przedawnienia oznacza, że termin ten biegnie od początku. W dniu 3 sierpnia 2011 r. rozpoczął zatem bieg 3 letni termin przedawnienia, który zakończył się w dniu 3 sierpnia 2014 r. Natomiast powództwo sprawie zostało wniesione dopiero w dniu 6 listopada 2014 r. a zatem wówczas, gdy roszczenie powoda było już przedawnione.

Apelację od wyroku złożył powód, zaskarżając wyrok w całości na podstawie następujących zarzutów:

1.naruszenia przepisów prawa materialnego:

-art. 124 § 2 k.c. w zw. z art. 123 § 1 pkt. 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że termin przedawnienia roszczeń przerwany przez czynność wierzyciela podjętą w postępowaniu przed organem powołanym do egzekwowania roszczeń biegnie na nowo od dnia złożenia przez wierzyciela wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, podczas gdy zgodnie z dyspozycją tego przepisu przedawnienie nie biegnie od nowa dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone,

-art. 117 § 2 k.c. w zw. z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. i w zw. z art. 124 § 1 i 2 k.c. poprzez jego zastosowanie i przyjęcie, że pozwana może skutecznie uchylić się od zaspokojenia roszczenia powoda z uwagi na upływ terminu przedawnienia, podczas gdy pierwotny wierzyciel przerwa bieg terminu przedawnienia roszczenia przysługującego mu od pozwanej, a tym samym powodowi w wyniku nabycia wierzytelności w drodze cesji, przysługuje skuteczne prawo dochodzenia roszczenia przed sądem,

2.naruszenia przepisów prawa procesowego w postaci art. 355 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 203 § 1-4 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, w sytuacji, gdy powód pismem z dnia 25 listopada 2015 r., a więc jeszcze przed rozpoczęciem pierwszej rozprawy cofnął skutecznie pozew w zakresie kwoty 2.979,79 zł, co winno skutkować umorzeniem postępowania w tej części.

W oparciu o powyższe zarzuty powód wniósł o :

1.zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

- a) umorzenie postępowania w zakresie kwoty 2.979,79 zł,
- b) zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 75.243,92 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;
- c) zasądzenie na rzecz powoda od pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z opłatą skarbową uiszczoną od pełnomocnictwa;

2.zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,

ewentualnie

3. uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji wraz z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest częściowo uzasadniona.

W pierwszej kolejności Sąd Apelacyjny zbadał, czy powódka posiadała interes prawny w zaskarżeniu wyroku w całości, a więc także w części, w której Sąd Okręgowy oddalił powództwo co do kwoty 2.979,79 zł zamiast umorzyć postępowanie w tym zakresie z powodu częściowego cofnięcia pozwu.

Pokrzywdzenie orzeczeniem (gravamen) jest przesłanką dopuszczalności środka zaskarżenia, które zachodzi wtedy, gdy zaskarżone orzeczenie jest obiektywnie w sensie prawnym niekorzystne dla skarżącego, gdyż z punktu widzenia jego skutków związanych z prawomocnością materialną skarżący nie uzyskał takiej ochrony prawnej, którą zamierzał osiągnąć przez procesowo odpowiednie zachowanie w postępowaniu poprzedzającym wydanie orzeczenia, a w razie jego braku zaskarżone orzeczenie (np. wyrok zaoczny lub nakaz zapłaty) per se wywołuje takie skutki (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., sygn. akt III CZP 88/13, OSNC 2014/11/108 i postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2014 r., III CSK 291/13, LEX nr 1532743 oraz z dnia 14 listopada 2016 r., I PZ 19/16, LEX nr 2186567).

W ocenie Sądu Apelacyjnego w przypadku wydania przez Sąd Okręgowy orzeczenia merytorycznego, w sytuacji gdy zachodziły podstawy do wydania orzeczenia o charakterze formalnym, powód ma interes prawny w zaskarżeniu wyroku. Prawomocność materialna w aspekcie negatywnym, czyli powaga rzeczy osądzonej, obejmuje bowiem wyłącznie merytoryczne orzeczenia sądu. Wydając postanowienie o umorzeniu postępowania, w warunkach, o których mowa w art. 355 § k.p.c., sąd uwzględnia okoliczności, które stanowią przeszkodę merytorycznego rozpoznania sprawy. Postanowienie takie, mające z natury charakter deklaratoryjny, nie korzysta z powagi rzeczy osądzonej, a co za tym idzie, nie jest przeszkodą wystąpienia ponownie z żądaniem tej samej treści (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 grudnia 2000 r., II CKN 1400/00, LEX nr 51965).

Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku w sposób prawidłowy wskazał, że powód cofnął pozew w odniesieniu do kwoty 1.646,30 złotych tytułem odsetek za opóźnienie w spłacie zadłużenia z umowy kredytu oraz w odniesieniu do kwoty 1.333,49 zł tytułem należności z umowy karty kredytowej, a pozwana nie zajęła stanowiska w przedmiocie częściowego cofnięcia powództwa, ale pominął okoliczność, iż do cofnięcia powództwa doszło przed rozpoczęciem pierwszej rozprawy.

Cofnięcie pozwu jest cofnięciem wniosku o udzielenie ochrony prawnej roszczeniu procesowemu. Jest wyrazem prawa powoda do dysponowania przedmiotem procesu oraz przejawem odwołałości czynności procesowych. Jeżeli pozew zostanie skutecznie cofnięty, to udzielenie ochrony prawnej przez wydanie wyroku stanie się bezprzedmiotowe i niedopuszczalne, a sąd wyda postanowienie o umorzeniu postępowania (art. 355 § 1 k.p.c.). Pozew może zostać cofnięty także po wydaniu wyroku przez sąd pierwszej instancji (art. 332 § 2 k.p.c.) aż do jego uprawomocnienia się. Do czasu rozpoczęcia rozprawy wystarczy, że powód złoży samo oświadczenie, iż cofa pozew (art. 203 § 1 k.p.c.). Później nadal może on cofnąć pozew, ale tylko jeśli oświadczy, że zrzeka się roszczenia, albo jeżeli pozwany wyrazi zgodę na cofnięcie pozwu. W orzecznictwie dominuje pogląd, że zrzeczenie obejmuje roszczenie materialnoprawne (por. m.in. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - zasada prawna z dnia 23 lutego 1970 r., III CZP 81/69, OSNC 1970/7-8/119).

Sąd co do zasady związany jest cofnięciem pozwu. Obowiązany jest jednak zawsze dokonać oceny, czy w świetle zgromadzonego materiału procesowego czynności wymienione w art. 203 § 4 k.p.c. nie są sprzeczne z prawem, zasadami współżycia społecznego lub czy zmierzają do obejścia prawa.

Jak wynika z treści pisma procesowego powoda z dnia 25 listopada 2015 r., zawierającego oświadczenie o cofnięciu pozwu, przyczyną dokonania tej czynności było przyjęcie przez bank innego niż komornik rozliczenia

wyegzekwowanych od pozwanej kwot, które komornik zaliczał w pierwszej kolejności na poczet kosztów, a w dalszej na poczet odsetek, a dopiero w ostatniej na poczet kapitału, natomiast bank przyjął korzystniejszy dla pozwanej sposób rozliczenia, zaliczając wpłaty równomiernie na wszystkie części składowe zadłużenia, co skutkowało obniżeniem kapitału. Mając na uwadze powyższe okoliczności, w ocenie Sądu Apelacyjnego, nie zachodzą podstawy do uznania częściowego cofnięcia pozwu za niedopuszczalne w rozumieniu art. 203 § 4 k.p.c.

Zgodnie z art. 386 § 3 k.p.c. jeżeli pozew ulega odrzuceniu albo zachodzi podstawa do umorzenia postępowania, sąd drugiej instancji uchyla wyrok oraz odrzuca pozew lub umarza postępowanie, przy czym orzeczenia sądu drugiej instancji wydawane na podstawie art. 386 § 3 k.p.c. zapadają w formie postanowień (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 października 1999 r., III CKN 693/98, OSNC 2000/4/73).

Ponieważ w związku ze skutecznym częściowym cofnięciem pozwu, dokonanym jeszcze w postępowaniu przed Sądem Okręgowym, zaistniały przesłanki do częściowego umorzenia postępowania, dlatego Sąd Apelacyjny postanowieniem zawartym w punkcie 1 sentencji wyroku, na podstawie art. 386 § 3 k.p.c. w zw. z art. 355 § 1 k.p.c., uchylił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w części oddalającej powództwo o zasądzenie kwoty 2.979,79 zł i w tym zakresie umorzył postępowanie.

Natomiast apelacja w pozostałej części okazała się bezzasadna, gdyż wyrok oddalający powództwo odpowiada prawu, chociaż częściowo z innych przyczyn niż wskazane w jego uzasadnieniu.

Przed wszystkim Sąd I instancji błędnie przyjął, iż czynności podejmowane przez (...) S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce w postaci wszczęcia postępowania o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu oraz postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu wykonawczego wywarły skutek wobec powoda.

Rację ma Sąd Okręgowy, że zarówno złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, jak i wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie takiego tytułu wykonawczego przerywa na podstawie art. 123 § 1 pkt 1 k.c. bieg przedawnienia jako czynność przedsięwzięta bezpośrednio w celu egzekwowania roszczeń. Zasadność takiego stanowiska nie jest kwestionowana w judykaturze (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2004 r., III CZP 101/03, OSNC 2005/4/58 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2011 r., IV CSK 156/11, Lex nr 1111012, z dnia 12 stycznia 2012 r., II CSK 203/11, OSP 2014/6/60, z dnia 17 grudnia 2004 r., II CK 276/04, Lex nr 284135, z dnia 22 stycznia 2008 r., V CSK 386/07, Lex nr 361473 i z dnia 4 października 2012 r., I CSK 90/12, Lex nr 1250551).

Trafne są również zarzuty skarżącego, że zgodnie z art. 124 § 1 k.c. po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo, a w razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji, przedawnienie nie biegnie na nowo dopóty, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone. Oznacza to, że przez czas trwania tego postępowania bieg przedawnienia, z korzyścią dla wierzyciela, pozostaje zwieszony, przy czym art. 124 § 2 k.c. określa wprost termin, do którego trwa zawieszenie biegu przedawnienia, tj. do chwili zakończenia postępowania.

Nie budzi również wątpliwości Sądu Apelacyjnego, że skutki przerwy biegu przedawnienia wywołanej przez zbywcę wierzytelności odnoszą się co do zasady także do cesjonariusza. Nabywa on wierzytelność w takim kształcie, w jakim przysługiwała ona zbywcy, także pod względem „stanu” jej przedawnienia. W konsekwencji, jeżeli bieg terminu przedawnienia uległ przerwaniu, cesjonariusz - wstępując w tę samą sytuację, w której w chwili zbycia wierzytelności pozostawał cedent - zostaje objęty skutkami tej przerwy. Innymi słowy, zgodnie z ogólnym założeniem, fakt zbycia wierzytelności pozostaje z zasady bez wpływu na bieg terminów przedawnienia oraz skutki zdarzeń kształtujących ten bieg, które nastąpiły przed dokonaniem cesji.

Natomiast reguły te nie mają zastosowania do przerwy biegu przedawnienia, która została spowodowana dochodzeniem roszczenia na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego. Nabywca wierzytelności niebędący bankiem nie może powoływać się na przerwę biegu przedawnienia spowodowaną wszczęciem postępowania

egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności (art. 123 § 1 pkt 2 k.c.). Innymi słowy, w razie cesji wierzytelności przerwa biegu przedawnienia wywołana złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji zachowa swój skutek wyłącznie wobec tych cesjonariuszy, którzy sami mogliby posłużyć się bankowym tytułem egzekucyjnym. W pozostałych sytuacjach przerwę biegu przedawnienia uznaje się za niebyłą - bieg zaś terminu przedawnienia w stosunku do nabywcy wierzytelności określa się na zasadach ogólnych. Podkreślić bowiem należy, iż art. 192 pkt 3 k.p.c. nie ma zastosowania w postępowaniu egzekucyjnym, cel bowiem tego postępowania jest inny; ma ono doprowadzić do zaspokojenia osoby materialnie uprawnionej, wskazanej w tytule egzekucyjnym, przy czym klauzula wykonalności może modyfikować istotne postanowienia tego tytułu, kształtując odmiennie granice podmiotowe i przedmiotowe zakresu egzekucji. Niestosowanie art. 192 pkt 3 k.p.c. w postępowaniu egzekucyjnym oznacza zatem, że jeżeli w toku postępowania egzekucyjnego dojdzie do zawarcia umowy przelewu egzekwowanej wierzytelności, to postępowanie egzekucyjne nie zmierza już do zaspokojenia wierzyciela, którego osobę wskazuje tytuł wykonawczy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2014 r., II CSK 196/14, OSNC 2015/12/145, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2016 r. III CZP 29/16, OSNC 2017/5/55 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2016 r., III CZP 60/16, LEX nr 2152395). W związku z tym przyjmuje się, że nabywca wierzytelności, który przez umowę przelewu uzyskuje przeciw jedynie prawo do wierzytelności objętej dotychczasowym tytułem wykonawczym, a nie uprawnienie do kontynuowania wszczętego wcześniej przez inny podmiot postępowania, powinien po uzyskaniu na swoją rzecz klauzuli wykonalności, wszcząć nowe postępowanie egzekucyjne. Nabywca wierzytelności nie będący bankiem powinien uzyskać sądowy tytuł egzekucyjny, a następnie klauzulę wykonalności, nadanie bowiem bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności na rzecz nabywcy wierzytelności nie będącemu bankiem nie jest dopuszczalne (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2004 r., III CZP 9/04, OSNC 2005/6/ 98).

Sąd Okręgowy uznał, iż przedawnienie roszczenia z umowy o kredyt bezpieczny (rozwiązanej w dniu 10 kwietnia 2011 r.) oraz z umowy karty kredytowej (rozwiązanej w dniu 18 marca 2011 r.) wynosi 3 lata, jako roszczenia związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Jak wynika z przedstawionego przez powoda w piśmie z dnia 25 listopada 2015 r. wyliczenia wartości dochodzonego pozwem roszczenia obejmowało ono:

- z umowy o kredyt bezpieczny: 40 413,56 zł niezaspokojonego kapitału, 24 190,04 zł niezaspokojonych odsetek za opóźnienie, 234 zł kosztów,

- z umowy karty kredytowej 9889,05 zł niespłaconej należności z karty i 517, 27 zł tytułem niezaspokojonych odsetek.

W zakresie roszczeń z umowy kredytowej termin przedawnienia zarówno co do kapitału, jak i odsetek wynosi 3 lata, przy czym w zakresie odsetek jest on związany z okresowym charakterem świadczenia. Podkreślić należy jednak, iż spłata kredytu w ratach nie jest świadczeniem okresowym w rozumieniu art. 118 k.c.(por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 października 1998 r., III CKN 578/98, LEX nr 1214910). Roszczenie o świadczenie okresowe bez względu na swoje inne cechy, a więc choćby jednocześnie było związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, przedawnia się z upływem terminu właściwego dla roszczeń o świadczenia okresowe. Artykuł 118 k.c. nie zawiera bowiem zastrzeżenia wskazującego na to, że termin przedawnienia ustanowiony dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej obejmuje także wykazujące taki związek roszczenia, które mają ponadto cechy roszczeń o świadczenia okresowe. Dlatego wymienienie w końcowej części tego przepisu „roszczeń o świadczenia okresowe”, a następnie roszczeń „związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej” przemawia za objęciem terminem przedawnienia ustanowionym dla roszczeń o świadczenia okresowe wszystkich takich roszczeń bez względu na ich związek z prowadzeniem działalności gospodarczej (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2005 r., II CK 439/04, LEX nr 301763 i z dnia 22 marca 2001 r., V CKN 769/00, OSNC 2001/11/166). Nie może również budzić wątpliwości, że jeżeli dłużnik podniesie uzasadniony zarzut przedawnienia dochodzonego od niego roszczenia, odsetki za opóźnienie mogą być naliczane tylko za czas do chwili przedawnienia roszczenia (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 1995 r., III CZP 156/95, OSNC 1996/ 3/31). Roszczenie o odsetki za opóźnienie przedawnia się

bowiem najpóźniej z chwilą przedawnienia się roszczenia głównego (por. uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2005 r., III CZP 42/04, OSNC 2005/9/149).

Natomiast do roszczeń wynikających z umowy o kartę kredytową zastosowanie znajdzie 2 letni termin przedawnienia z art. 6 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych środkach płatniczych (t.j. Dz.U. z 2012, poz. 1232). Należy jednak podkreślić, iż jeżeli posiadacz karty kredytowej wydanej przez wystawcę na podstawie umowy zawartej zgodnie z przepisami ustawy o elektronicznych środkach płatniczych zaprzestał wpłacania minimalnej kwoty zadłużenia podawanej każdorazowo w doręczanych mu wyciągach bankowych, bieg 2-letniego terminu przedawnienia roszczenia o zapłatę tych kwot rozpoczyna się z upływem dnia wskazanego w wyciągu jako termin zapłaty kwoty minimalnej, nie zaś dopiero po wyczerpaniu limitu kredytu, ustalonego w umowie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2008 r., I CSK 243/08, OSNC 2010/1/16).

W konsekwencji należało stwierdzić, że roszczenie powoda uległo przedawnieniu nie tylko zanim doszło do wytoczenia powództwa (6 listopada 2014 r.), bowiem jego bieg ani na skutek wszczęcia postępowania o nadanie klauzuli wykonalności, ani w wyniku wszczęcia postępowania egzekucyjnego, nie został przerwany ze skutkiem prawnym dla nabywcy wierzytelności, ale było ono już przedawnione w chwili nabycia wierzytelności (24 październik 2014 r.). W tej sytuacji podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia był skuteczny, a dłużniczka zgodnie z art. 117 § 2 k.c. miała prawo odmówić zaspokojenia dochodzonego pozvem roszczenia.

Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 3 k.p.c., orzekł jak w postanowieniu zawartym w punkcie 1 sentencji wyroku. Częściowe umorzenie postępowania wobec cofnięcia powództwa (z innych przyczyn niż zaspokojenie roszczenia dochodzonego pozvem przez dłużnika już po wszczęciu postępowania) oraz oddalenie powództwa w pozostałym zakresie uzasadnia uznanie, iż powód jako przegrywający spór powinien, na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., w całości ponieść koszty procesu za I instancję. Zatem nie zachodziły podstawy do obciążenia tymi kosztami w żadnej części pozwanej.

Natomiast, na podstawie art. 385 k.p.c., orzeczono jak w punkcie 2 sentencji.

Apelacja została uwzględniona jedynie co do kwoty 2 979,29 zł, przy wartości przedmiotu zaskarżenia wynoszącej 78 224 zł, czyli w około 3,8%, co w ocenie Sądu Apelacyjnego uzasadniało włożenie na apelującego, na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c., obowiązku poniesienia kosztów postępowania apelacyjnego w całości.

Beata Kozłowska Edyta Jefimko Dagmara Olczak-Dąbrowska